

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาลักษณะความ
วิตกกังวลประจำตัวและวิธีการเผชิญปัญหาของผู้ป่วยโรคจิตกังวลทั่วไปที่เข้ารับการรักษาจาก
จิตแพทย์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยโรคจิตกังวลทั่วไปที่มารับบริการที่แผนก
ผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ จังหวัดสระแก้ว

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคจิตกังวลทั่วไปที่มารับบริการที่แผนกผู้ป่วยนอก
โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ จังหวัดสระแก้วอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดคุณสมบัติ
กลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เป็นผู้ป่วยที่ได้ผ่านการตรวจวินิจฉัยโดยจิตแพทย์แล้วว่าป่วยเป็นโรคจิตกังวลทั่วไป
2. ช่วงอายุตั้งแต่ 20-60 ปี
3. ไม่เป็นโรคทางกายร้ายแรง
4. เป็นผู้ป่วยที่สามารถพูดคุยหรือสื่อสารได้รู้เรื่อง
5. มีความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณ โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Kerjcie and
Morgan (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2544) โดยคำนวณจากสถิติของผู้ป่วยโรคจิตกังวลทั่วไปย้อนหลัง
3 เดือน ช่วงเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 จำนวน 235, 268 และ 320 ราย ตามลำดับ ได้
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 159 ราย เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนที่ผู้วิจัยเก็บ
ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 160 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป ซึ่งสร้างโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา
ความเพียงพอของรายได้ สถานภาพสมรส และการอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัว

2. แบบวัดความวิตกกังวล State-Trait Anxiety Inventory (Form Y) ของสปีลเบอร์เกอร์และคณะ (Spielberger et al., 1983) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย ธาตรี นนทศักดิ์ จิน แบร์ และสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (ดราวารณ ต๊ะปินดา, 2535) แบบวัดมีทั้งหมด 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 STAI Form Y-1 เป็นแบบประเมินความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ มีจำนวน 20 ข้อ

2.2 STAI Form Y-2 เป็นแบบประเมินความวิตกกังวลประจำตัว มีจำนวน 20 ข้อ

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้เฉพาะส่วน STAI Form Y-2 เท่านั้น แบบวัดส่วนนี้ประกอบด้วยข้อคำถามที่มีความหมายทางบวก 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 6, 7, 10, 13, 14, 16 และ 19 และข้อที่มีความหมายทางลบ 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 5, 8, 9, 11, 12, 15, 17, 18, และ 20 ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือก 1-4 ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

หมายเลข 1 = เกือบจะไม่เคยเกิดเลย

หมายเลข 2 = เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง

หมายเลข 3 = เกิดบ่อยครั้ง

หมายเลข 4 = เกิดเกือบตลอดเวลา

การให้คะแนนความวิตกกังวลประจำตัวซึ่งแบบวัดมีข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบนั้น มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	คะแนนข้อความทางบวก	คะแนนข้อความทางลบ
หมายเลข 1 (เกือบจะไม่เคยเกิดเลย)	4	1
หมายเลข 2 (เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง)	3	2
หมายเลข 3 (เกิดบ่อยครั้ง)	2	3
หมายเลข 4 (เกิดเกือบตลอดเวลา)	1	4

คะแนนที่ได้จะเป็นคะแนนรวมของความวิตกกังวลประจำตัวทั้ง 20 ข้อ คะแนนรวมมีค่าต่ำสุด 20 คะแนน และค่าสูงสุด 80 คะแนน แบ่งระดับความวิตกกังวลเป็น 3 ระดับช่วงคะแนน ดังนี้

ช่วงคะแนน	20-39	คะแนน	แสดงว่า	วิตกกังวลระดับเล็กน้อย
ช่วงคะแนน	40-59	คะแนน	แสดงว่า	วิตกกังวลระดับปานกลาง
ช่วงคะแนน	60-80	คะแนน	แสดงว่า	วิตกกังวลระดับสูงถึงรุนแรง

3. แบบวัดการเผชิญปัญหา ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากข้อคำถามในแบบสอบถาม Ways of Coping (Revised) ของลาซารัส และฟอล์กแมน (Lazarus & Folkman, 1984) และจากการสำรวจวิธีการแก้ปัญหาสุขภาพจิตของคนไทยในจังหวัดภาคใต้ โดย ถนอมศรี อินทนนท์ และคณะ (2540) ประกอบไปด้วยคำถามวิธีการเผชิญปัญหาที่ใช้ จำนวน 38 ข้อ แบ่งเป็น แบบมุ่งแก้ปัญหา 10 ข้อ

และแบบมุ่งจัดการอารมณ์ 28 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกวิธีการเผชิญปัญหาที่ใช้บ่อยที่สุด 1 วิธี

ข้อคำถามแบบมุ่งแก้ปัญหา ได้แก่ข้อ 5, 6, 27, 28, 32, 34, 35, 36, 37, 38

ข้อคำถามแบบมุ่งจัดการอารมณ์ ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 33

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

1.1 แบบวัดลักษณะความวิตกกังวลประจำตัว ของสปีดเบอร์กเกอร์ และคณะ ฉบับที่แปลเป็นภาษาไทยได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญทางเครื่องมือและภาษา และเป็นแบบวัดมาตรฐานที่ใช้ในการศึกษาในประเทศไทยอย่างแพร่หลาย การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ดัดแปลงใดๆ ผู้วิจัยจึงไม่ได้ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือซ้ำ

1.2 แบบวัดวิธีการเผชิญปัญหา ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสุขภาพจิตและจิตเวช จำนวน 3 ท่าน (ดังรายนามในภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหาหลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ มาพิจารณา และแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา และภาษาที่ใช้ก่อนนำไปดำเนินการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบวัดลักษณะความวิตกกังวลประจำตัว ไปดำเนินการตรวจสอบกับผู้ป่วยโรควิตกกังวลทั่วไปซึ่งมีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 30 คน แล้วนำแบบวัดลักษณะความวิตกกังวลประจำตัวมาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดลักษณะความวิตกกังวลประจำตัวเท่ากับ 0.75

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ จังหวัดสระแก้ว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตดำเนินการวิจัย ที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจิตเวชสระแก้วราชนครินทร์ และขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

3. ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด จากผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยจากจิตแพทย์ว่าเป็นโรคจิตกึ่งวกลั่วไปเพื่อเข้าร่วมการวิจัย

4. ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้รูปแบบการสร้างสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ (Professional Relationship) ในการเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัวเองเพื่อสร้างความคุ้นเคย และรู้จักกัน สนทนาด้วยเรื่องทั่ว ๆ ไปเพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย เชิญชวนกลุ่มตัวอย่างให้เข้าร่วมในการวิจัย และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย พร้อมรายละเอียดในการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

5. กรณีที่กลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมในการวิจัย ดำเนินการยืนยันความสมัครใจเข้าร่วมในโปรแกรมด้วยการเซ็นยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้

6. เชิญกลุ่มตัวอย่างไปในสถานที่ที่จัดไว้ซึ่งอยู่ในบริเวณแผนกผู้ป่วยนอก โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว และทำการสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล ต่อจากนั้นแจกแบบสอบถามและอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามโดยละเอียด เมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าใจจึงเริ่มดำเนินการตอบแบบสอบถามสำหรับผู้ที่ย่านหนังสือ ไม่ออก ผู้วิจัยใช้วิธีอ่านข้อคำถามให้ฟังและให้กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบ

7. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม หากไม่ครบก็ทำการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจนครบ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน โดยคำนึงคุณธรรมและจริยธรรมในการทำวิจัย ตลอดจนปกป้องสิทธิผู้ป่วย คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของผู้เข้าร่วมการวิจัยอย่างเท่าเทียมกัน โดยในขั้นตอนการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยแนะนำตัว และชี้แจงรายละเอียดในการเข้าร่วมการวิจัยให้เข้าใจและชัดเจน มีรายละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรในการสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย สิ่งสำคัญคือให้ความมั่นใจกับผู้เข้าร่วมวิจัยว่าคำตอบจากแบบสอบถามจะไม่กระทบต่อการดูแลรักษาที่จะได้รับและสุดท้ายผลของการศึกษานี้ จะใช้สำหรับวัตถุประสงค์ทางวิชาการเท่านั้น ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกเก็บไว้ในคอมพิวเตอร์ จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้เข้าร่วมการวิจัยสู่สาธารณชน หากผู้เข้าร่วมการวิจัยมีข้อสงสัยประการใดเกี่ยวกับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ซักถามและยินดีตอบข้อสงสัยได้ตลอดเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลวิจัยที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลลักษณะความวิตกกังวลประจำตัว และข้อมูลวิธีการเผชิญปัญหานำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะความวิตกกังวลประจำตัว กับวิธีการเผชิญปัญหา ด้วยสถิติอนพารามेटริก ทดสอบสัดส่วน (Chi-square)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University